

Celotno oddajo si lahko ogledate na spletni strani Domovine ali na YouTubeu.

DR. IGNACIJA FRIDL JARC, FILOZOFINJA, LITERARNA KOMPARATIVISTKA

Dragi Slovenci, **PREDRAMITE SE!**

Pred dnevi smo v oddaji Vroča tema z dr. Ignacijo Fridl Jarc govorili o Slovencih, slovenstvu in naši narodni zavesti. Dr. Fridl Jarčeva je filozofinja, literarna komparativistka, predavateljica, gledališka kritičarka, trenutno pa je tudi tajnica Slovenske matice. Poudarja pomen maternega jezika za posameznikovo identiteto ter se vztrajno trudi, da bi bili Slovenci ponosni na svoje korenine.

 VIDA PETROVIČ JAKA KRENKER / DOMOVINA

Vabljeni ste k sodelovanju na sedmi mednarodni konferenci Društva katoliških pedagogov Slovenije z imenom Korenine narodnega drevesa. O čem boste govorili?

Počaščena sem, da sem povabljena na temo razpravljanja o pomenu slovenske identitete v procesu vzgoje in izobraževanja. Poudariti želim, kako zelo pomembno je za ohranjanje humanistične in narodne note razumevanje človeka, ki je vezan na svoj materni jezik, saj iz njega pravzaprav izhaja naša identiteta.

Kje smo danes na tem področju?

Ko smo vstopili v Evropsko zvezo, sem napisala prispevek, da smo zdaj, ko se je naš jezik umestil med vse druge evrop-

ske jezike, tudi v pravnem in v vseh drugih sistemih, dosegli suverenost slovenskega jezika, vendar pa je prav zdaj največja nevarnost, da bomo ta jezik zanemarili, ker se nam bo zdelo samoumevno, da bodo zanj skrbele država, državne ustanove, morda tudi evropske institucije, in ne več mi sami. Ta moja bojazen se je uresničila. Dejansko je stanje na področju slovenskega jezika zelo zaskrbljujoče. Celo intelektualci, univerzitetni profesorji, torej akademska stroka, si prizadevajo, da bi vpeljali angleščino na univerze, kar je absurdno v digitalni dobi, ko imamo glasovne prevajalnike in lahko v hipu prevedemo predavanje v tuj jezik, zato se bojim, da se za takšno težnjo skrivajo interesi razgradnje slovenskega naroda, sloven-

ske identitete, slovenske kulture in tudi slovenskega jezika.

Angleščina, v kateri potekajo predavanja, ni materni jezik teh univerzitetnih govorcev. Filozof Ludwig Wittgenstein je zapisal: »Meje mojega jezika so moje meje mojega sveta.« Kaj to pomeni? To pomeni, da takšen besedni zaklad, tako široko izrazoslovje, kot ga imam, tako visoko besedo in tako globoko, kot zna ta beseda seči, takšna bo širina mojih misli. Pred 160 leti Slovenci nismo imeli razvitega znanstvenega jezika, in ko je znameniti slovenski domoljub Lovro Toman vprašal avstrijskega ministra Schmerlinga, zakaj še vedno nimamo slovenščine v gimnazijah, je ta odgovoril, da ta ni primerna za drugo »nego za krščanski nauk«, saj nima razvitih vseh razsežnosti svojega jezikovnega

“

Znanje jezika osnovnošolskih učiteljev je skrb vzbujačo. Predvsem pa me skrbi, da imamo preobremenjene otroke z vrsto predmetov, ki se jih učijo na pamet.

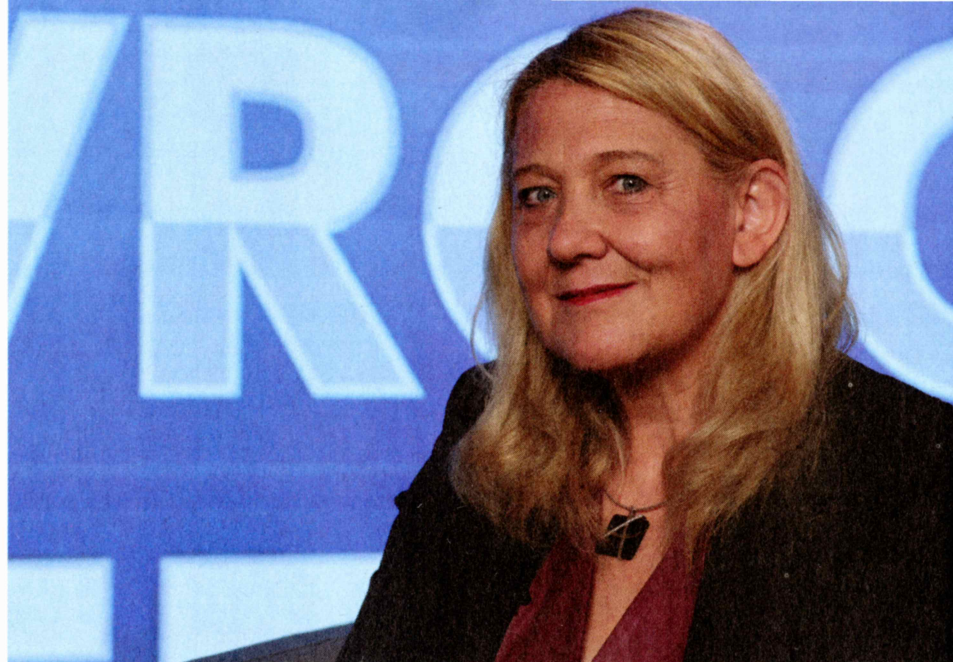
pojavljanja. In prav s tem namenom je bila 4. februarja 1864 ustanovljena Slovenska matica kot druga najstarejša slovenska založba, ki bo skrbela za izdajanje strokovnih, tudi znanstvenih del v slovenskem jeziku. Zdaj, 160 let pozneje, pa lahko to vržemo čez ramo in rečemo, da ni pomembno. To je osnova za temelje naroda, neke države, nekega jezika.

Založniški program Slovenske matice je velik. S čim se zdaj ukvarjate?

Slovenska matica je pokrivala različna strokovna področja, od naravoslovja, humanistike do družboslovja. Kot vodja tako knjižnega kot prireditvenega programa poskušam še vedno ohraniti to širino izdajanja knjižnih del. Naj povem še, da je bil predsednik Slovenske matice konec 19. in na začetku 20. stoletja Fran Levce. Danes ga marsikdo več ne pozna, pa vendar je bil profesor Ivana Cankarja, prepoznal je njegov izjemni talent in ga spodbujal k pisanju. Tako je Cankar pri Slovenski matici v samo osmih letih izdal kar deset svojih knjižnih del. Morda drugače ne bi imeli romanov Na klancu in Martin Kačur ter nekaterih drugih del. Takrat so na Slovenski matici intenzivno nastajale tudi nove leposlovne zbirke. Danes poskušamo te zbirke ohraniti in oživljati, tako da izdajamo večinoma slovensko, delno pa tudi prevodno leposlovje.

Ste kritični do slovenske šole? V čem je problem?

Moram priznati, da me izobraževalni proces danes zelo skrbi. Znanje slovenskega jezika pri osnovnošolskih učiteljih je skrb vzbujačo. Predvsem pa me skrbi, da imamo preobremenjene otroke z vrsto predmetov, ki se jih učijo na pamet. Vanje kopičimo znanje, in to v času, ko imamo na računalniku tako rekoč vse podatke in je tovrstno kopičenje znanja v malem otroku brez vsakega

tehtnega razloga. Hkrati pa teh otrok ne naučimo osnovnih veščin, ki smo se jih mi v izobraževalnem procesu še naučili: prepoznavanje okolja okrog sebe, prepoznavanje ljudi okrog sebe, torej družbe, učenja odnosov med mladimi in tudi samostojnega kritičnega mišljenja, da se zavedajo, da vsak podatek, ki ga najdejo na spletu ali ki nam ga posredujete mediji, vendarle ni nujno resničen.

Kako je z etičnim vprašanjem in kulturo med mladimi?

Čudim se, kako narod, kjer je kultura tisti temelj, ki nas je ohranjal skozi stoletja, to dojemata skrajno površno. Vsi danes kulturo enačimo predvsem z umetnostjo in to umetnost razumemo, kot da je umetniku dovoljeno prav vse. Češ, umetnik je ustvarjalec, ki mora imeti absolutno popolno svobodo. Vprašam vas, ali je svoboda to, da si jemljem okrog sebe neizmeren prostor, tudi pravico do žaljenja, poniževanja, posmehovanja drugemu človeku, posegam v prostor svobode drugega. Stari Grki so znali povedati, da se meja naše svobode končuje na točki, kjer se začne pravica do svobode drugega človeka, tistega, ki biva ob nas. In to razumevanje kulture je danes povsem izginilo iz naše zavesti. Torej, kultura ni samo umetnost v smislu umevanja popolne svobode nekega jaza ali individuum, ni samo kultura vedenja, ampak je tudi kultura vedenja. Tega moramo učiti mlade. Ti mladi so zazrti v diktaturo jaza. Tega so se ne nazadnje naučili v svojih družinskih celicah in verjamem, da učitelji to v izobraževalnem procesu težko spremenijo, pa vendarle je to njihova dolžnost in naloga.

V času, ko je bil dr. Vasko Simoniti minister za kulturo, ste bili tudi državna sekretarka. Povejte, kaj vse ste vi doživljali? Spomnimo se mnogih protestov pred ministrstvom za kulturo v času epidemije.

Spominjam se prvega trenutka, ko sem nastopila vlogo državne sekretarke in imela intervju na Televiziji Slovenija o tem, kakšni bodo prvi ukrepi na področju kulture v času kovida. Dejala sem: »Sredstva za kulturo se bodo krčila samo tam, kjer projekti niti v digitalni izvedbi ne bodo izpeljani.« In kaj se je zgodilo? RTV Slovenija je odrezala stavek, ki se je po novem glasil: »Sredstva za kulturo se bodo krčila.« Nadaljevanja stavka ni bilo. Ta stavek se je tri tedne svaljal po vseh družbenih omrežjih, nanj so protestirali vsi kulturniki in dejansko je bil lažno oblikovan. Vemo, da so lahko v digitalni obliki ljudje vse posneli doma in dobili dejansko povrnjena vsa sredstva.

“

Grki so znali povedati, da se meja naše svobode končuje na točki, kjer se začneja pravica do svobode drugega človeka, tistega, ki biva ob nas. In to razumevanje kulture je danes povsem izginilo iz naše zavesti.

“

Ko vidim, kako se skuša balkanizirati našo družbo, se mi zdi, da se za vsem skriva veliko močnejši, ideološki in hegemonistični prevzgojni interes.

Tako se je začel lažni, konstruiran pogrom medijev nad ministrstvom za kulturo. Nadaljevalo se je z grozovitimi akcijami, z mizami, politimi z rdečo barvo, na cesti pred ministrstvom za kulturo, na mizah pa so bila napisana naša imena. Ko sem neke zapisala, ali se ljudje zavedajo, kaj preživljajo moji otroci, ko gledajo te pozive h krvi in likvidaciji mene kot državne sekretarke, mi je neka političarka rekla, naj bom tiho in da sem pač kolateralna škoda svojega predsednika, češ, zakaj pa sem v tej vladi. Takrat sem tudi omenila, kaj preživlja moja mama, ki je doživela likvidacijo svojega očeta po drugi svetovni vojni. Odziv na to mojo intervencijo so bile številne omembe in opombe, da si je bil pač najbrž že kar sam kriv. Sledili so kljukasti križi, narisani na okna ministrstva, vedeli smo, kdo je to storil, policija je storilce identificirala, a ni bilo nikoli nobenega kazenskega pregona, češ da je to umetniška svoboda. V državnem zboru je bila takrat predsednica odbora za kulturo Violeta Tomić; bila sem vse, samo človek ne. Klicali so me z drugačnimi imeni, me poniževali tudi z zelo prostaškimi besedami, ampak na kar sem ponosna, je to, da sem vse prenesla z zelo dostojanstvenim kulturnim odgovorom in da nisem v javnem nastopu še nikoli nikogar žalila.

Beseda kultura izhaja iz latinske besede gojiti, torej nekaj vzgajati v cvet, da bo raslo in se razcvetalo. Takšna destrukcija vsega okrog sebe pomeni uničevanje cveta naše slovenske narodne kulture.

Kaj smo v letih po osamosvojitvi naredili narobe, da se je kultura pri nas tako sprevrgla?

Razumevanje kulture in umetnosti se je globalno spremenilo. Vidimo, kakšne težave so v ameriški družbi z identiteto posameznikov in družbe same. Vse to vpliva na našo kulturo. Slovenska kultura pa je še posebej na udaru, ker vemo,

da naša samostojna država ni bila intimna opcija prav vseh, ki v Sloveniji prebivamo. Ko vidim, kako se skuša balkanizirati našo družbo, se mi zdi, da se za vsem skriva veliko močnejši, ideološki in hegemonistični prevzgojni interes.

Presenetilo me je, da je trenutna ministrica za kulturo med prvimi stvarmi, ko je nastopila ministrsko mesto, obiskala Čebine, kraj, kjer se je prvič sestala komunistična partija. Kultura se pri nas očitno precej prepleta z ideološkostjo.

Ko sem se distancirala od politike, sem se odpovedala tudi dajanju izjav in komentarjev o drugih politikih. Rada bi poudarila, da nam ta opcija, ki je trenutno na oblasti, poskuša vsiliti misel, da je kultura nenehen kulturni boj. To je marksistična misel, da se moramo s kulturo boriti na okopih, recimo za naprednejšo družbo in podobno. A če pogledamo tisočletno zgodovino kulture in umetnosti, človeku ni omogočala razvoja neka destrukcija, temveč čaščenje lepega. Čaščenje lepote, ki je v človeku vzbujalo željo po neki kreativni ustvarjalnosti. Občutenje lepote, ki je v človeku vzbujalo željo po iskanju nečesa presežnega, kar presega naš vsakdan, ki ga živimo, in ki je človeku pokazalo zrcalo o njegovi lastni majhnosti. Ti ljudje pa so vsi samo od tega sveta, zazrti vsak dan v življenje kot bitko z drugim, kot neke vrste ničejansko voljo do moči.

Pravzaprav se mi smilijo v svoji vasezazrtosti, kako zelo pomembni so, v želji, da bodo oni z revolucionarno gesto, kakršna je obisk Čebina, sporočili svetu, da je bil komunizem nekaj pozitivnega ter da se mora jugonostalgija znova naseliti v naša srca.

Ali menite, da bi morali danes ponovno ovrednotiti kulturne nagrade iz obdobja socializma in ločiti tiste, ki so bile podeljene zaradi politične pripadnosti, od tistih, ki imajo resnično umetniško vrednost?

Ne upam si na tak način presoati, ker nam ni dano, da bi poznali objektivno situacijo zamolčanih in pozabljenih. Zagotovo lahko trdimo, da so prejemniki nekaterih nagrad povsem upravičeni tudi v najbolj železnih časih socializma. Treba pa je obenem poudariti, da je bilo zelo veliko izjemnih

umetnikov cenzuriranih in niso smeli objavljati. Zato nagrajevanje kulturnikov v letih socializma na noben način ni bilo objektivno.

Kako bi vi opisali stanje sodobne slovenske umetnosti, kjer se zdi, da provokacija pogosto nadomešča vsebino – ali gre res še za umetnost ali pa za izgubo kulturnih meril in spoštovanja javnega prostora?

Sama sem se osebno zelo angažirala v kampanji proti privilegiranim kulturniškim pokojnikom, ker je bil zakon spisan zares absurdno. Vemo, da moramo za pokojnine delati celo življenje. Ta zakon pa je bil pripravljen tako, da naj bi nekdo, ki je naredil eno samo umetniško delo, bil za to nagrajen z vseživljenjsko pokojnino. To je seveda rušenje celotnega pokojninskega sistema in logike dela. Seznam nagrad, ki je bil za to predložen, je jasno pričal, da gre spet za izbrano elito, ki naj bi te pokojnine prejemale. Enako sporne so seveda tudi žirije. Dolga leta sem bila v žiriji za Grumovo nagrado. Ko smo po zaključku seje sedeli še malo v kavarni Union in klepetali, sta začela ostala dva člana udrihati proti nekemu politiku. Rekla sem, da se mi debata ne zdi primerna, ker kaj pa, če jaz tega človeka volim. Od takrat dalje nisem bila nikoli več v žiriji za Grumovo nagrado, kjer sem bila prej skoraj deset let. Podobno se mi je zgodilo, ko sem bila članica komisije za nagrado fabula. Iz objektivnih razlogov sem nasprotovala določeni kandidatki, češ da je njena literarna zgodba preveč klišejska. Čeprav so me drugi podprli, sem bila po podelitvi nagrade izključena iz komisije, spremenili so statut nagrade, da lahko nagrado odtlej prejme tudi nekdo, ki je bil prejšnje leto nominiran, samo zato, da je lahko oseba, ki so jo želeli nagraditi predhodno leto, naslednje leto prejela omenjeno nagrado. Poskušajo obvladati vse sisteme kulturniškega življenja. Ob tem se spomnim besed svojega profesorja marksizma, ki je rekel, kako zelo pomembna je misel frankfurtske filozofske šole: »Revolucija je končana, začenja se pohod skozi institucije.«

Kako vi razumete pojav, da se v imenu t. i. »woke« (prebujenske) ideologije danes pogosto na novo razlaga ali celo podkopava podoba naših največjih kulturnih

“

Ali ste videli drevo, ki bi raslo, potem ko so mu odsekali korenine? Točno to namreč počnemo Slovenci; norčujemo se iz Prešerna, Cankarja, pozabljamo na Slovence po svetu, na slovensko zgodovino.

simbolov, od Cankarja do Prešerna (zaradi pedofilije ali nasilja v teh delih)? Se vam zdi, da gre za nujno kritično refleksijo preteklosti ali za pretirano provokacijo, ki ruši spoštovanje do slovenskega kulturnega izročila?

V tem smo dejansko posebni. Vprašajte se, ali bi, na primer, nemški narod zdaj v celoti kot popolnoma degeneriranega zavrgel Goetheja ali pa Angleži Shakespeara? Samo pri nas se nam zdi imenitno, da se norčujemo iz temeljev slovenske kulture, pa seveda tudi naroda. Ne smemo več tudi govoriti, da se je slovenska zgodovina začela s Karantanijo, to je za sodobne zgodovinarje mit, enak prepričanju, da je zemlja ploščata.

Slovenci ves čas rušimo svoje temelje. Že Cankar nam je z Dolino šentflorjansko pokazal našo podobo v ogle dalu. V tej sprtosti med sabo puščamo odprt prostor, da nas preplavi tuja kultura. Nič nimam proti tujim kulturam,

ampak ne prepričujte me, da je kulturna raznolikost možna samo pod pogojem, da se bom posmehovala lastni, slovenski kulturi. Kulturna raznolikost je možna pod pogojem, da do temeljev poznam in spoštujem posebnosti svoje kulturne in narodne identitete. Samo takrat, ko bom vedela, kaj je pri nas posebnega, bom znala ugotoviti, kaj je posebnega pri nekom drugem.

Problem je, da nam mediji vsiljujejo sporočilo, da se moramo odreči narodni identiteti, sicer smo nemoderni in označeni za fašiste ali nacionaliste. Nad to idejo je bil zgrožen Boris Pahor. Rekel mi je, ali ni neverjetno, da si obsojen za to, ker ljubiš svoj jezik in svoj narod. Človek, ki je prestal vse totalitarizme, ki je izkusil, da so mu hoteli ti totalitarizmi vzeti jezik, potem vzeti pravico do bivanja, ko je bil v koncentracijskem taborišču, nazadnje pa mu je komunizem s prepovedjo vstopa v takratno Jugoslavijo in objavljanja knjig v matični domovini vzel pravico do javnega nastopanja, torej do imena in identitete. Skratka, takega človeka mi danes imenujemo nacionalist, ker je opozarjal na nevarnost Kardeljeve misli, da bo prišel čas, ko se bodo narodi stopili brez vsake revolucije. Pahor je jasno rekel, da je odločno proti takemu stapljanju narodov. Nismo se borili za slovenski jezik, da se bomo stopili v nekem evropskem loncu.

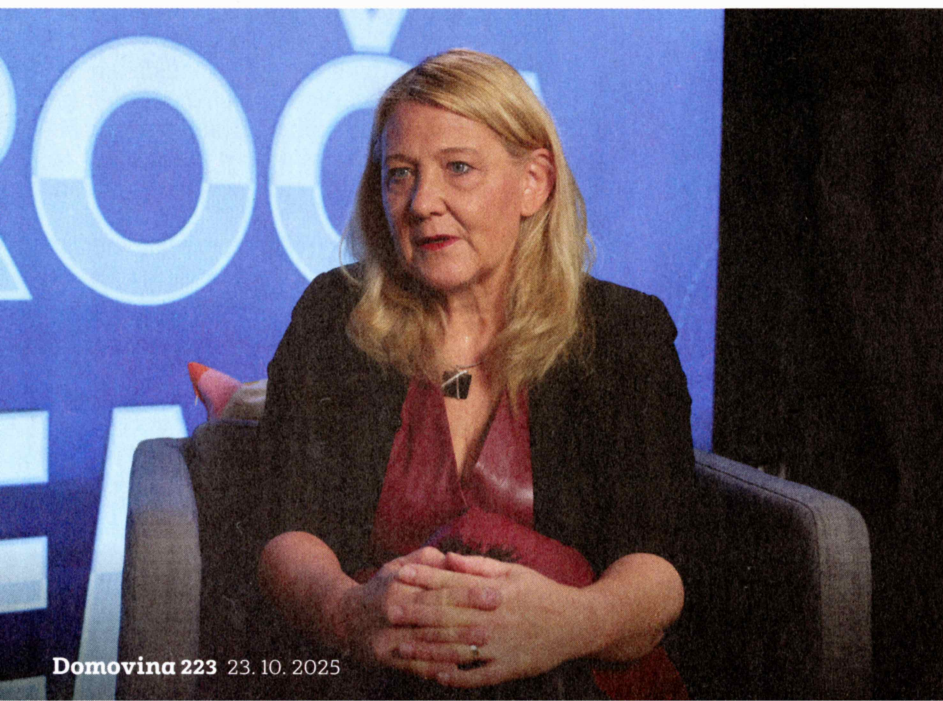
Kako si razlagate, da večina prebivalcev ob takih primerih, kot je denimo vgravirana himna pred glavno pošto, po kateri vsak

dan hodimo, ostaja pasivna? Zakaj kot družba ne reagiramo, ko gre za spoštovanje nacionalnih simbolov in identitete – nas vodita brezbriznost, strah ali smo preprosto izgubili občutek za to, kaj nas kot narod povezuje?

Tudi mene to preseneča. Ljudem smo preprosto dali mobitele, računalnike, spletne informacije, igrice in postali so zadovoljni s tem, da imajo svojo intimo, kjer jim je tako rekoč cel svet na dlani. S tem so postali povsem zadovoljni. Ne opazijo pa, kako jim vsak dan izgineva denar iz žepov, kako jim izginevajo njihove temeljne človekove pravice. Ti ljudje ne opazijo, kako na tiho v njihovi sredini izgineva njihov jezik. Enostavno lahko tu samo na glas rečem: »Dragi Slovenci, predramite se!«

Kako si razlagate, da je Slovenska matica v sedemdesetih letih razglasila Tita za častnega člana? Je šlo po vašem mnenju za dejanje pod političnim pritiskom ali za iskreno podporo tedanji oblasti? Ali se je Slovenska matica danes dovolj jasno distancirala od tega obdobja?

Slovenska matica je 4. februarja 1964 praznovala stoletnico svojega obstoja. Bila je zatirana. Ukinjale so jo že avstro-ogrske oblasti med letoma 1914 in 1917, torej v času prve svetovne vojne, in sicer zaradi izdaje romana Frana Maslja Podlimbarskega, ki kritizira avstrijske oblasti. Po drugi svetovni vojni je bila zato, ker je bila društvo, ki se ga ni dalo povsem nadzorovati, priključena Državni založbi Slovenije, da se je lahko nadzoroval njen založniški program. Slovenski matici so nacionalizirali tudi vse premoženje, stavbe in stanovanja, ki jih je imela v lasti in ki so bile dragocene donacije naših prednikov. Ko je Slovenska matica praznovala stoletnico, je bilo verjetno prisotnega precej političnega vpliva in usmerjanja. Ker je bila stavba Matice v državni lasti in je država odločala o njeni obnovi, se zdi, da je bilo sprejetje Josipa Broza Tita za častnega člana morda tudi pogoj ali pričakovanje v zameno za obnovo stavbe. Ko sem na to opozorila naš upravni odbor, da bi se bilo pač primerno od tega distancirati, je bilo žal večinsko mnenje naših članov, da zgodovine ne smemo popravljati, ampak jo objektivno proučevati.

V okviru Slovenske matice organizirate veliko dogodkov. Kaj ugotavljate? Kaj opazate o naši zamolčani preteklosti?

Ko smo že govorili o temnih plateh zgodovine Slovenske matice, naj poudarim, da je Slovenska matica imela tudi zelo ugledne predsednike ter zelo ugledne tajnike in urednike. Med njimi take, ki so si upali, potem ko je bilo Kocbeku prepovedano objavljati, izdati njegovo pesniško zbirko Groza. Izdajanje prepovedanih besedil se je na Matici povečalo zlasti leta 1981, ko je tajnik in urednik Slovenske matice postal Drago Jančar.

Takrat so se začela na Slovenski matici objavljati dela zamolčanih, prepovedanih avtorjev, recimo Branka Hofmana, znova je lahko v Sloveniji pri Slovenski matici začel objavljati Boris Pahor, ki je postal njen hišni avtor. Tu je objavljaj Alojz Rebula svoje dnevnike in spomine na srečanja s slovensko emigracijo. Treba je dati priznanje Slovenski matici, da je v Jančarjevem obdobju pripravljala osvoboditev slovenske kulture izpod terorja socialistične ideologije. Bila je pomemben temelj za krepitev naše državotvorne in tudi osamosvojitvene zavesti. Moti me le, da je Slovenska matica razdajala svoje dragoceno gradivo. Če pogledamo matice drugih narodov, so to veličastne

“

S komunistično revolucijo smo odsekali intelektualno glavo naroda, kar je zelo težko nadomestiti.

ustanove, obsegajo nekaj ulic in imajo v svojih knjižnicah milijone knjižnih enot. Slovenska matica je vedno nekaj darovala in donirala. NUK-u je predala vse svoje dragoceno rokopisno gradivo. Slovenska matica je imela, na primer, v lasti najstarejši tiskani zapis v slovenskem jeziku, letak z verzom »Le vkup, le vkup uboga gmajna«. Imela je vse rokopise Cankarja, Vodnika in drugih avtorjev, ker je to sistematično odkupovala. Danes je videti, kot da je vse to last Narodne in univerzitetne knjižni-

ce, a pravzaprav je vse darilo Slovenske matice NUK-u ob ustanovitvi univerze.

Praktično je neznana. Deluje kot neka obskurna hišica ali mala dvorana, kjer se zbirajo ljudje, ki enako mislijo. Ni neko živahno središče razprav in kulturnih dogodkov, kot jih na primer gosti Cankarjev dom.

Očitno sta se ta njena vloga in pomen zavestno in načrtno nenehno zmanjševala. Žalostno je, da se ne zavedamo, da je to naše najstarejše kulturno in znanstveno društvo. Tisto, ki je povezovalo vse slovenske študente in intelektualce in dejansko pripravilo temelje za ustanovitve univerze in Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Slovensko matico razumem danes kot tisto ustanovo, ki je nekakšen most med slovensko kulturo in znanostjo na eni ter najširšo javnostjo na drugi strani. Med ljudstvom poskuša širiti pomen slovenskega jezika, slovenske omike, znanosti, knjige in vsega, kar je zapisano v njenih ustanovnih pravilih. Zato so naše knjige vezane na tematiko, da pokrivajo področje ali slovenskega geografskega prostora ali tem, ki zadevajo slovenstvo, naš jezik in podobno. Podobno je s prireditvami. Imamo člane vseh političnih opcij, vseh pogledov, zato se mi zdi, da je to dragocen prostor, kjer bi se morali soočati med seboj, kjer lahko nastopijo eni in drugi. Ker skoraj ni prostora za tematiziranje povojnih pobojev, povojne zgodovine, tudi Slovencev, ki živijo v zamejstvu in po svetu, je Slovenska matica tista, ki tudi takim temam daje prostor. In kaj se je izkazalo? Tovrstne prireditve, simpoziji, posveti, recimo simpozij Temna in težka dediščina komunistične revolucije na Slovenskem, so izredno dobro obiskani, dvorana je vedno polna, in če imajo drugi naši do-

godki na primer od 100 do 200 ogledov, jih imajo taki dogodki tisoč in več.

Imate tudi podkast, objavljate pa tudi na YouTubu in ostalih omrežjih.

Imamo tudi odmeven projekt po domovih za ostarele, kjer poskušamo znova obuditi odnos do knjige med starejšimi. Vsi ti mediji (spletni, objave) so zelo pomembni, ker z njimi Slovenska matica znova dobiva veljavo in pomen.

Če se vrneva k temi na sedmi mednarodni konferenci Društva katoliških pedagogov Slovenije. Naslov konference je Korenine narodnega drevesa. To je na nek način prav Slovenska matica. Kako bi morali zastaviti domovinsko vzgojo?

Vesela sem, da so organizatorji konference uporabili metaforo drevesa, tudi sama jo namreč pogosto uporabljam. Ali ste videli drevo, ki bi raslo, potem ko so mu odsekali korenine? Točno to namreč počnemo Slovenci; norčujemo se iz Prešerna, Cankarja, pozabljamo na Slovence po svetu, na slovensko zgodovino. Korenine tega narodnega drevesa je treba zalivati. To pa počnemo tako, da jih proučujemo, o njih govorimo in poučimo tudi najmlajše. V mladih bi namesto volje do moči, ki nam jo vsiljujejo država in mediji, morali vzbuditi voljo do ljubezni. To je najprej ljubezen do drugega, ljubezen do staršev, bližnjih in jezika ter naroda. Družba bi se morala preobraziti, da končno spozna, kaj je za človeka bistveno. S komunistično revolucijo smo odsekali intelektualno glavo naroda, kar je zelo težko nadomestiti. Zato je treba te nesrečne plati naše zgodovine posredovati mladim, da česa podobnega nikoli več v prihodnosti naroda ne bomo dopustili.